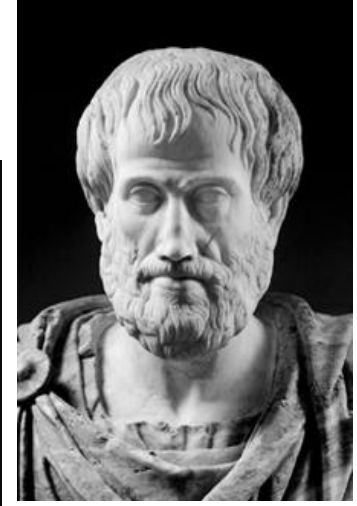

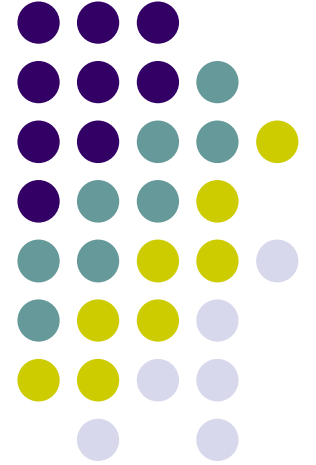
ÜNİTE 2

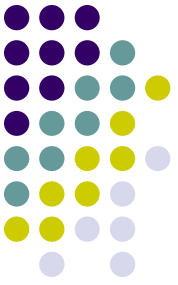
KLASİK MANTIK

KONU:

MANTIĞIN TARİHÇESİ

MANTIĞIN TARİHÇESİ

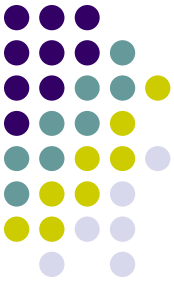
Mantık biliminin **kurucusu Aristoteles'tir (Aristo olarak da bilinir.). Aristoteles, mantıkla ilgili kendisinden önceki dönemlerde yapılmış çalışmaları sistemleştirmiş ve **mantığı bir bilim dalı** hâline getirmiştir.

** Mantık bilimin esaslarını ortaya koyduğu çalışmalarından oluşan **ORGENON** adlı eseri vardır. Orgenon adlı eserinde çeşitli **akıl yürütme yöntemlerinden ve çeşitli ispat şekillerinden** bahsetmiştir. Özellikle akıl yürütme biçimlerinin en mükemmeli olarak gördüğü **KIYAS** üzerinde durmuştur.

**Aristoteles'in mantık anlayışı İslam dünyasında ve Avrupa'da yüzyıllar boyunca otorite olarak kabul edilmiştir.

Doğa Felsefecileri olarak bilinen **STOACILAR Aristoteles'ten sonra mantık konuları ile uğraşmışlar ve Mantığın şekil ve dille ilgili bir bilim olması gerektiğini söylemişlerdir.

MANTIĞIN TARİHÇESİ

**İslam dünyasında mantık çalışmaları Aristoteles'in eserlerinin Arapçaya çevrilmesi ile başlamıştır. Farabi, İbni Sinâ, Fahrettin Razî ve Seyyit Şerif ünlü İslam mantıkçıları arasında sayılabilir.

**Albertus Magnus, Thomas d'Aquin (Tamis Dö Kuin) Orta Çağ Avrupa'sındaki Aristoteles mantığının ünlü temsilcileridir. Rönesans'a kadar Aristoteles mantığı Avrupa'da egemenliğini devam ettirmiştir.

**Rönesans'tan sonra, doğa bilimlerinde görülen gelişmeler Aristoteles mantığının yöntem olarak yetersizliğini ortaya çıkarmıştır. Bacon (Beykın) ve Descartes (Dekart) metot olarak Aristoteles mantığının temeli olan kıyasın yetersizliğini ifade etmişlerdir. Metot olarak yeni yollar aranmış ve bilimlerde gerek genel gerekse özel metotların saptanmasına yol açmıştır.

**19. yüzyılın ikinci yarısında sembolik mantık alanında gelişmeler başlamıştır. De Morgan ve S. Jevons (Jevins) çalışmaları ile mantığı matematiğe dayandıran bir sistem alanı kurulmuştur. Daha sonraları mantık bağımsız bir alan olarak ele alınmış ve matematik mantığa dayandırılarak ele alınmıştır.

MANTIĞIN TARİHÇESİ

** Sembolik mantık, G. Frege tarafından önermeler ve niceleme mantığından oluşan iki değerli mantık olarak adlandırılmıştır. 20. yy'da Russel (Rasıl) arkadaşı Whitehead (Vaythed) ile birlikte yayımladıkları "Principia Mathematica (Matematiğin Prensipleri)" adlı eser ile lojistik de denilen sembolik mantığın kurucusu kabul edilmiştir.

** J. Lukasiewicz (Lukasieviç) ve E. L. Post tarafından çok değerli mantık sistemleri kurulmuştur.

** H. Reichenbach (Rayhınbah) sonsuz sayıda doğruluk değeri olan "olasılık mantığı" sistemini kurmuştur. Daha sonraları kiplik mantığı, özdeşlik mantığı, varlık mantığı adları altında çalışmalar yapılmıştır.

ÜNİTE 2 KLASİK MANTIK

KONU:

KAVRAM VE

TERİM

KAVRAM

Nesnelerin zihindeki tasarımına kavram denir. Soyutlama ve genelleme olmak üzere iki yolla elde edilir.

SOYUTLAMA

Nesnelerden ayrılma özellikleri olmayan nitelikleri nesnelere ayırarak düşünemeye denir.

Örneğin doğada kırmızı yoktur fakat biz kırmızı kavramına doğadaki tüm kırmızı olan varlıkların kırmızı niteliğini onlardan ayrı düşünerek ulaşıyoruz.

GENELLEME

Birbirine benzeyen varlıkları ortak özelliğine göre düşünmeye de genelleme denir.

Bütün ağaçların ortak özelliklerinden hareketle ağaç kavramını elde ederiz.

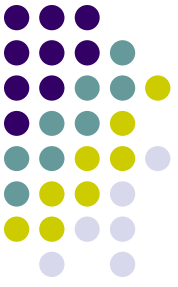
**KAVRAM VE
TERİM
İLİŞKİSİ**

KAVRAM

**Nesnelerin zihnimizdeki
tasarımına denir.**

TERİM

**Zihinde tasarlanan
nesnelerin (kavramların)
dil ile ifade edilmesine
denir.**

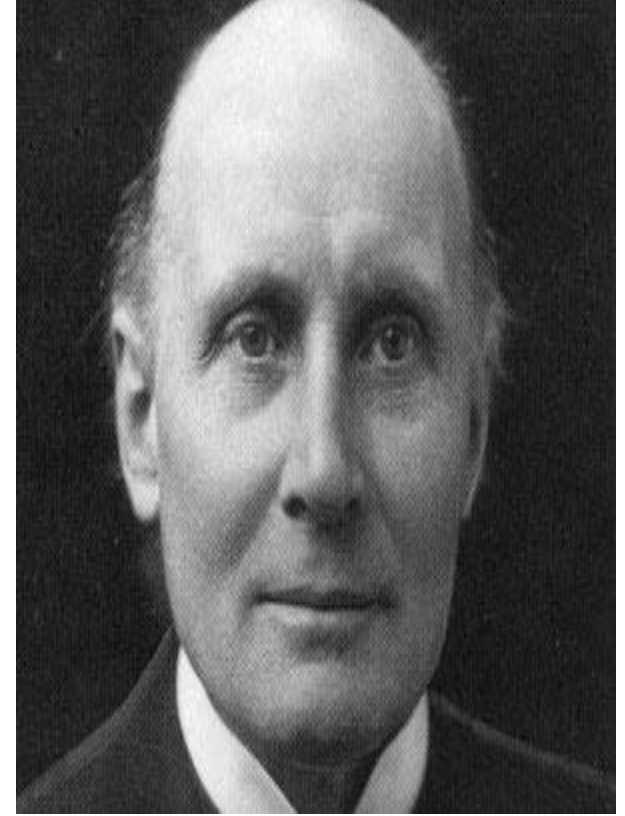
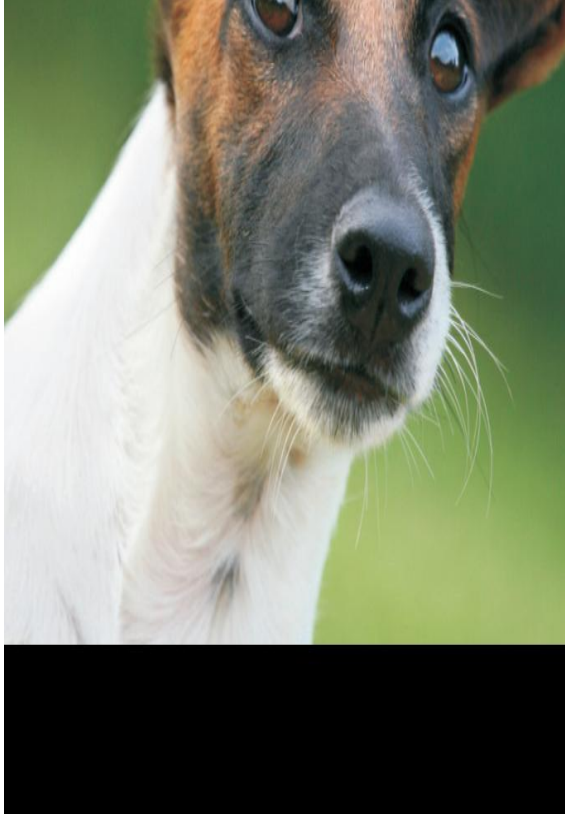

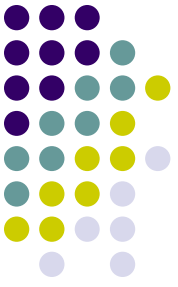

NELİK---GERÇEKLİK---KİMLİK

NELİK---GERÇEKLIK---KİMLİK

NELİK---GERÇEKLIK---KİMLİK

NELİK

Genel bir kavramın sadece zihindeki bireyleri dikkate alınırsa buna nelik (içerik) denir.

GERÇEKLIK

Bir kavramın zihin dışındaki bireyleri dikkate alınırsa buna gerçeklik denir.

KİMLİK

Gerçekliği olan bir kavramın belli bir nesnede somutlaşmasına da kimlik denir.

Her kavramın neliği vardır fakat gerçekliği olmayabilir.

Örneğin **İnsan, Hayvan, Masa, Ağaç** gibi kavramlar hem zihnimizde bir tasarım olarak var olduğu için nelikleri vardır hem de zihnimizden bağımsız olarak dış dünyada var oldukları için gerçeklikleri vardır. Fakat Suç ve Ceza romanının kahramanını **Raskalnikov, Casper (çizgi film kahramanı), Kaf Dağı, 3 Başlı Ejderha, Cin, Peri** gibi kavramlar sadece zihnimizdeki birer tasarım oldukları için neliği olan fakat gerçekliği olmayan kavramlardır.